VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Neljä varjoa

Pääministeri **Alexander Stubb** (kok.) on tyytymätön oppositioon. Hänen mielestään opposition pitäisi perustaa varjohallitus, koska parlamentarismin emämaassa Britanniassakin on sellainen.

Stubb ei voi muistaa, että kokoomus pitkän oppositiotaipaleensa tuskissa 1970-luvulla kehitteli varjohallitustakin. Siitä luovuttiin vähin äänin.

Stubbin ajattelu jää lyhyeksi. Maassa on nykyisin neljä oppositiopuoluetta. Näin ollen pitäisi olla myös neljä varjohallitusta. Pienemmillä ei riitä kaikille posteille ministereitäkään.

Turhauttavaakin se olisi. ”Varjoministeri” perehtyy neljä vuotta syvällisesti toimialansa asioihin. Jos puolue sitten pääsee hallitukseen, oikeaksi ministeriksi nimitetään puheenjohtajan kaveri.

Kehitysluu kaluttavaksi

Perussuomalaiset on kovin **Timo Soinin** varassa. Viime viikolla keskusteltiin puolueen välikysymyksestä, jonka esitteli ryhmänjohtaja **Jari Lindström**. Eduskunta grillasi kuitenkin pääasiassa keskustajohtaja **Juha Sipilää**.

Varjobudjettikeskusteluun puheenjohtaja Soini palasi ulkomailta. Heti hän polkaisi räväkän keskustelun kehitysyhteistyörahoista. Puolue uskoo korjaavansa Suomen ongelmat poistamalla valtaosan kehitysrahoista valtion budjetista vapaaehtoisuuden varaan.

Jouko Jääskeläinen (kd.) ei usko vapaaehtoisten lahjoitusten täyttävän 500 miljoonan aukkoa. Suomi ei ole Amerikka. Kristillisillä järjestöillä lienee tässä maassa paras tuntemus kehitysrahojen käytännöstä.

Pertti Salolainen (kok.) huomautti kehitysmaksujen kiertyvän luvattujen verovähennysten kautta lopulta valtion kontolle. Tätä perussuomalaiset eivät tulleet ajatelleeksi.

Minisalkun ministeri

Kehitysyhteistyöstä on Suomelle ollut paljon hyötyä. Ilman sitä meillä ei olisi Nobelin rauhanpalkintoa.

Ilman kehitysyhteistyön tarjoamaa loputtomien puoluepoliittisten poikkeuslupien etenemisväylää **Martti Ahtisaari** olisi jäänyt eläkkeelle Muhoksen sivukylän koulun johtaja-opettajan virasta. Korkein luottamustehtävä olisi ollut kunnan matkailulautakunnan varapuheenjohtajuus.

Kun ministerinposteja seuraavassa hallituksessa karsitaan, kehitysministeri pudonnee ensimmäisenä. Kehitysministerit **Heidi Hautala** (vihr.) ja **Pekka Haavisto** (vihr.) muistetaan lähinnä sivutoimestaan valtionyhtiöministerinä. Nykyiseltä **Sirpa Paaterolta** (sd.) ei muuta odotetakaan.

Kehitysministerillä on valtion budjetista vastuullaan kovin pikkuruinen siivu. Samaan aikaan tasavalta on jo toista kertaa peräkkäin ilman varsinaista liikenneministeriä.

Väylien korjausvelka on kehitysrahoihin verrattuna kolminkertainen. Pohjois-Karjalassa tiet ovat huonommassa kunnossa kuin Venäjän Karjalassa, sanoi **Eero Reijonen** (kesk.).

Hatusta reväisten

Hallitus tyrmää aina opposition ajatukset. Keskustaa pilkattiin, kun se pohti seuraavan vaalikauden leikkauksia eikä vaatinut valtavia lisäyksiä tähän budjettiin.

Varjobudjetissa puolueen pitää kertoa, mitä se tekisi, jos se saisi yksin päättää, opetti **Ben Zyskowicz** (kok.).

Valtiovarainministeri **Antti Rinne** (sd.) ihmetteli, kun perussuomalaiset arvelivat harmaan talouden torjunnan tuovan 200 miljoonaa lisätuottoja valtiolle. Budjettia ei saa rakentaa uskomusten varaan, neuvoi Rinne.

Anna Kontula (vas.) muistutti, että hallituksen budjettivalmistelussa demareiden taustaporukka kertoi harmaan talouden torjunnan tuottavan 300–400 miljoonaa.

Keskustan ryhmänjohtaja **Kimmo Tiilikainen** ja perussuomalaisten varjobudjettivastaava **Kaj Turunen** voivat lohduttautua, että vuoden 2016 budjetista heidän ajatuksensa löytyvät aivan hallituspohjasta riippumatta. Sen kokemus opettaa.

PEKKA ALAROTU

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 14.11.

Salco-lääketehtaan valmistamaa Pepsitonic-ruuansulatusviiniä mainostettiin MT:ssä 50 vuotta sitten. Pepsitonicia käytettiin 1–3 ruokalusikallista aterian yhteydessä ruokahalua ja ruuansulatusta parantamaan, kertoo Bengt Mattila Apteekkimuseo Joutsenapteekista.

Minkinnahkojen tuotanto nousee yli 1 milj. nahan

Minkintarhaus on viime vuosina jatkuvasti lisääntynyt maassamme. Tuotanto oli v. 1962 690 000 minkinnahkaa arvoltaan noin 30 milj. mk. Viime vuonna tuotanto käsitti 800 000–850 000 nahkaa ja nousee tänä vuonna yli yhden miljoonan nahan. Noin 85 pros. nahoista on viety ulkomaille, pääasiallisesti Yhdysvaltoihin, Englantiin, Länsi-Saksaan, Italiaan, Ruotsiin ja Kanadaan.

Salaojaputkien tuotantoa lisätty 40 pros. viime vuodesta

Tiilien tuotanto nousee kuluvana vuonna n. 160 milj. kappaleeseen eli lähes viime vuotiselle tasolle ja tiiliputkien n. 77 milj. kappaleeseen, mikä merkitsee tuotannon lisääntymistä 40 prosenttia, totesi Suomen Tiiliteollisuusliiton toimitusjohtaja liiton syyskokouksessa Helsingissä.

LARI LIEVONEN

Jyrkästä rinteestä pitäisi kaataa kuuset, jotta perinteiset paahdekasvit pääsisivät lisääntymään, toteavat suojelubiologi Maaret Väänänen (vas.) ja luonnonhoidonasiantuntija Kaisa Lindell.

Paloa ja valoa

Luvassa on luonnonsuojelun historiaa: paahdealueita hoidetaan ja ennallistetaan nyt valtion, yksityisten maanomistajien ja yritysten mailla.

Kissankäpälä on paahdealueiden laji, joka on vähentynyt viime vuosina.

Tunturikurjenherne kaipaa lisää valoa ja elintilaa heiniltä.

LIPERI (MT)
Kuivuuteen, auringon paahteeseen ja niukkaravinteiseen maaperään sopeutuneet kasvit, kuten kangasajuruoho, idänkeulakärki, kissankäpälä, sarjatalvikki, kalliokielo, hietaorvokki, mahdollistavat monen harvinaistuvan hyönteisen elämän.

”Esimerkiksi muurahaissinisiivelle kangasajuruoho on avainlaji”, kertoo suojelubiologi **Maaret Väänänen** Metsähallituksen luontopalveluista.

Hän on innoissaan uudesta Life-hankkeesta, jossa paahdealueet erityiskasveineen saavat tarvitsemaansa hoitoa Natura-alueilla.

”Harvoin maanomistajien ja muiden toimijoiden verkostoituminen on ollut näin mutkatonta”, hän ylistää alkumetreillä olevaa urakkaansa.

Kautta Suomen käynnistellään yli neljän miljoonan euron luonnonhoito- ja ennallistamistoimia. Lisäsuojelua ei tarvita, ja budjetistakin puolet saadaan EU:lta.

Yhteisrintamassa
”Näyttää, että kaikki osapuolet jakavat aidosti samat tavoitteet. Eri osaamisalueet vaikkapa ennallistamispoltoissa saadaan käyttöön”, Väänänen maalailee.

Myös Suomen metsäkeskuksen luonnonhoidon asiantuntija **Kaisa Lindell** sanoo, että asennemuutosta on tapahtunut paljon sitten Natura-ohjelman perustamisvuosien.

Entistä myönteisempi asenne luonnonsuojelutoimia kohtaan koskee Lindellin mukaan kaiken ikäisiä metsänomistajia.

Yksi suojelualueistaan iloitseva metsänomistaja on juankoskelainen **Heikki Rissanen**.

”Ihan itse otin yhteyttä elykeskukseen ja kysyin Metso-suojeluvaihtoehtoa entiselle kaskialueelle. Meille suojelu osoittautui tosi hyväksi vaihtoehdoksi: ei tarvinnut ryhtyä uudistamaan metsää eikä istuttamaan taimia. Saimme kertakorvauksen ja varmuuden siitä, että lapsuuden maisema säilyy”, 67-vuotias Rissanen kertoo.

Sukulaisten kanssa suojeluun annettu perinnemetsä on myös muodostunut rakkaaksi vierailukohteeksi. Sinne mennään telttailemaan ja kuuntelemaan luonnon ääniä.

”Myönteiseen asenteeseen vaikuttaa kyllä vapaaehtoisuus. Kaikenlainen sanelu saa suomalaisen asettumaan vastahankaan”, Rissanen arvelee.

Vaikea tunnistaa
Pohjois-Karjalan metsiä 30 vuotta kolunnut Kaisa Lindell löysi Liperin Viinijärvellä kohoavan Iso-Juurikka–Leveävaaran harjurinteen yli kymmenen vuotta sitten.

”Jo silloin kirjasin, että lajisto on edustava ja että taimikonhoito pitäisi toteuttaa normaalia aiemmin, ryhmittäisyyttä, mäntyjä ja lehtipuustoa suosien”, Lindell tutkailee muistiinpanojaan.

Jyrkässä, tosin metsittyneessä, rinteessä voi edelleen erottaa muun muassa kissankäpälän, kielon, ahomansikan, orvokin, sormisaran ja metsäruusun.

”Paahdealueiden hoitoa on vaikeata suunnitella eikä alueita ole helppoa tyypitellä. Varsinkin paahdeympäristöjen kuivissa lehdoissa on piirteitä sekä karuista että rehevistä kasvillisuustyypeistä. Kuuset pitäisi poistaa vähitellen, ettei alue äkkinäisesti pääse heinittymään”, Väänänen pohtii kulkiessamme raivaustähteissä kompastellen.

Metsäasiantuntijat suunnittelevat, miten jyrkkä, etelään antava rinne kannattaa avata: ei aukoksi, mutta normaalia harvemmaksi kyllä – ja vähitellen.

Metsänhoitoa hankevaroilla
Seuraava maakaistale on mäntyvaltaisempaa, mutta huonona puolena siinä on maaperää kauttaaltaan peittävä sammal. Maapohjaa pitäisi harvennustöiden yhteydessä rikkoa, jotta paahdelajit pääsisivät lisääntymään.

”Ennallistamispoltot ovat kalliita toteuttaa. Niitä ei täällä tehdä. Metsähallituksen väki voi vapaammin valita toimenpiteitä, koska toimii valtion mailla. Minä puolestani kuulostelen, mitä metsänomistajat toivovat. Hankkeessa he saavat metsähoidolliset työt ilmaiseksi ja mahdolliset puun myyntitulot itselleen”, Lindell kertoo.

Puolentoista kilometrin pituinen harju avattuna soveltuisi esimerkiksi hyvin virkistyskäyttöön, mikä nykyisellään on Iso-Juurikka–Leveävaaran alueella vielä vähäistä.

”Paahdealueilla liikkuminen ei ole haitaksi, päinvastoin maapohjan kuluminen on hyväksi.”

Life-hankkeen yhtenä tavoitteena on ympäristökasvatus ja paahdealueiden tekeminen tunnetuksi.

Kaakkois-Suomesta Hämeeseen ulottuvalla Salpausselän harjualueella ja eteläisellä rannikolla paahdeympäristöjä on eniten.

Vastaavasti Pohjois-Karjalassa harjuja on melko vähän, eikä niitä juuri tunneta.

LIISA YLI-KETOLA

Suojeltavat paahdealueet

Natura 2000 -alueen nimi ja sijaintikunta

1 **Sota-aapa** Sodankylä
2 **UK-puisto-Sompio-Kemihaara** Sodankylä, Savukoski, Inari
3 **Mustarinnantunturi** Posio, Kemijärvi
4 **Riisitunturin kansallispuisto** Kuusamo
5 **Oulanka** Kuusamo
6 **Joutensuo** Ranua
7 **Martimoaapa-Lumiaapa-Penikat** Simo
8 **Litokaira** Pudasjärvi, Ranua, Kuivaniemi
9 **Asmuntinsuo-Lamminsuo** Ranua
10 **Latva-Korte-Kärppävaara** Taivalkoski
11 **Kylmäluoma** Taivalkoski
12 **Etelä-Kuusamon metsät** Kuusamo
13 **Hailuoto** Hailuoto
14 **Siikajoen lintuvedet ja suot** Siikajoki
15 **Olvassuo** Pudasjärvi, Utajärvi, Puolanka
16 **Niittysuo-Siiransuo** Utajärvi
17 **Torvensuo-Viidansuo** Oulu, Utajärvi
18 **Mäntypuro** Suomussalmi
19 **Sydänmaanaro** Suomussalmi
20 **Rokua** Muhos, Utajärvi, Vaala
21 **Veneneva-Pelso** Siikalatva, Tyrnävä, Liminka, Lumijoki
22 **Törmäsenrimpi-Kolkanneva** Pyhäntä
23 **Hällämönharju-Valkeiskangas** Vieremä
24 **Talaskankaan alue** Kajaani, Vieremä
25 **Tavisuo** Sonkajärvi
26 **Iso-Palonen-Maariansärkät** Kuhmo
27 **Lentua** Kuhmo
28 **Uudenkaarlepyyn saaristo** Uusikaarlepyy
29 **Tervaneva-Sivakkaneva-Pitkäkangas** Haapajärvi, Pyhäjärvi
30 **Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva** Pihtipudas
31 **Älänne** Rautavaara
32 **Salamajärvi** Kivijärvi
33 **Pohjoisneva** Kyyjärvi
34 **Peuralamminneva** Kyyjärvi
35 **Lintharju-Kirjosuo-Vakkarsuo** Suonenjoki
36 **Sorsaveden saaristo** Leppävirta
37 **Iso-Juurikka-Leveävaara** Liperi
38 **Kakonsalon järvialue** Savonlinna
39 **Pyörissalo** Savonlinna
40 **Punkaharju** Savonlinna
41 **Kauhaneva-Pohjankangas** Honkajoki, Karvia, Kauhajoki
42 **Hämeenkangas** Jämijärvi, Kankaanpää, Ikaalinen
43 **Helvetinjärvi** Ruovesi
44 **Seitseminen** Ikaalinen, Ylöjärvi
45 **Vatulanharju-Ulvaanharju** Hämeenkyrö, Ikaalinen
46 **Uudenkaupungin saaristo** Uusikaupunki
47 **Seksmiilarin saaristo** Kustavi
48 **Kolkansuo** Mynämäki
49 **Säkylänharju** Säkylä
50 **Liesjärvi** Tammela
51 **Kaukolanharju** Tammela
52 **Maakylän-Räyskälä** Loppi
53 **Porttilanharju** Hämeenlinna
54 **Ahvenistonharju-Vuorenharju** Hämeenlinna
55 **Matinsilta** Hämeenlinna
56 **Tunturinvuori** Janakkala
57 **Kyöpelinvuori-Fagerinmäki** Hattula
58 **Ruskeanmullanharju** Hämeenlinna
59 **Evo** Hämeenlinna
60 **Aurinkovuori** Asikkala
61 **Pyssyharju** Heinola
62 **Kuijärvi-Sonnanen** Heinola
63 **Suurlahden lampialue** Ristiina
64 **Kyläniemi** Taipalsaari
65 **Örö** Kemiönsaari
66 **Tulliniemen linnustonsuojelualue** Hanko
67 **Tammisaaren ja Hangon saariston ja Pohjanpitäjänlahden merensuojelualue** Hanko
68 **Nuuksio** Vihti
69 **Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet** Virolahti, Hamina, Kotka, Pyhtää

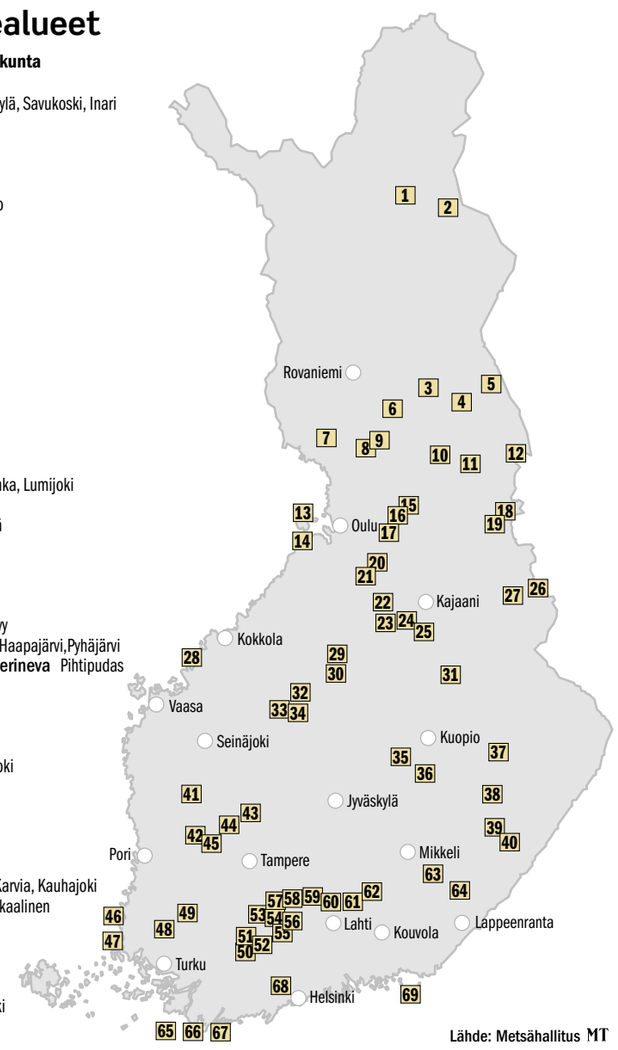

Lähde: Metsähallitus MT

”Naturaan purettiin EU-vastaisuutta”

”Kaikki meni pieleen alusta lähtien, kun alueista ei tehty ennakkoon direktiivien mukaisia arvioita. Otettiin vain isot alueet suojeluun kuulematta maanomistajia”, Ilomantsin Valkeajärven harjualueelta eli Natura-alueen sisällä sijaitsevalta kesämökiltään tavoitettu **Hannu Hoskonen** sanoo.

Hän oli yksi Pohjois-Karjalassa suojeluhanketta alusta pitäen äänekkäimmin vastustaneista.

Eikä ilomantsilaisen metsätalousinsinöörin ja keskustalaisen vaikuttajan raivo asiaa kohtaan ole laantunut, vaikka enemmistö maanomistajista on jo aikoja sitten tyytynyt kohtaloonsa.

Elettiin 1990-luvun loppua, kun Suomessa valtioneuvosto teki esityksensä Natura 2000 -verkostoksi ja lähetti listan luontoarvoltaan merkittävistä kohteista EU-komissiolle hyväksyttäväksi. Muistutuksia oli sitä ennen tehty liki 13 500 kappaletta ja lausuntoja kirjoitettu toistatuhatta.

Nykyisellään Natura 2000 -verkosto kattaa 5,1 miljoonaa hehtaaria, josta maa-alueita on kolme neljäsosaa ja vesialueita yksi neljännes. Erillisten suojelualueiden lukumäärä on 1857.

Silloinen Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen luonnonsuojelupäällikkö, nyt eläkkeellä oleva **Juha Hämäläinen** sanoo, että selvin syy antipatiaan ainakin Pohjois-Karjalassa oli yleinen EU-vastaisuus. Luonnonsuojeluohjelma tarjosi sille ensimmäisen kanavan purkautua ilmoille.

”Natura pidettiin jäsenyysneuvottelujen ajan taka-alalla, ja sitten se tuli tiukoilla aikatauluilla toteutettavaksi. Siinä oli tahallistakin väärinymmärrystä, ja yritettiin korostaa sitä, ettei Natura ole suomalainen suojeluohjelma. Natura sai suhteettoman merkityksen julkisuudessa, vaikka todellisuudessa maa-alueesta 80 prosenttia oli jo entuudestaan suojeluohjelmissa”, Hämäläinen sanoo ja myöntää , että maanomistajien kuulemiset olisi pitänyt toteuttaa paremmin.

”Karttamateriaali oli onnetonta ja ympäristöministeriön tiedottaminen huonoa”, Hämäläinen luettelee virheitä.

Hannu Hoskonen puolestaan korostaa yhä, että suojelu on ylimitoitettua eikä lupausta siitä, että elämä saa alueilla jatkua ennallaan, ole pidetty.

”Mitään ei saa tehdä ilman ympäristöviranomaisten arviointeja. Esimerkiksi metsähakkuita, metsäautoteitä, maa-ainesten käyttöä ei saa tehdä. Kiellot estävät maaseutuelinkeinojen harjoittamista samalla, kun Suomi on syöksymässä sodanjälkeisen historiansa pahimpaan lamaan.”

LIISA YLI-KETOLA